

GO TLHAMA PHOLISI YA PUO YA SEKOLO

Phamfolete 3

Moranang
2024

Phamfolete eno e bonwa ka Tshivenda,
SeXhosa, Sepedi, SeAforikanse , Setswana,
XiTsonga, Siswati, SeNdebele, SeZulu le Puo
ya Matshwao le Seesemane.

Etela www.bua-lit.org.za bona dintlha ka botlalo.

Pholisi ya puo ya sekolo ke eng?

Pholisi ya puo ya sekolo ke tokomane e e tlhalosang gore ke dipuo dife tse di dirisiwang kwa dikolong mo ditirong tse di farologaneng jaaka go ruta, go ithuta, tlhatlhobo, ditirwana tsa tlaeletso le tsamaiso. E neelana ka kaedi ya gore babui ba dipuo tse di farologeng mo morafeng wa sekolo ba tlaa tlotliwa jang. Pholisi ya puo ya sekolo e tsaya tsia go rutiwa, go ruta le didiriwa tsa thuso tsa tlhatlhobo (LTSM) tsa sekolo le gore di ka dirisiwa jang go tlhabolola bokgoni jwa bana jwa go bua, jwa go tlhaloganya, jwa go buisa le go buisa ka puo e feta e le nngwe. E neelana ka dikgato tse di maleba tsa gore melao ya thuto ya bopuopedi/bopuontsi e ka dirisiwa jang kwa sekolong le gore e tsamaya le leano la tiragatso la go ka tsenyiwatirisong.

Diteng tsa pholisi ya puo ya sekolo ke eng?

Pholisi ya puo ya sekolo e tshwanetse e tlhalose: ka moo puo/dipuo tsa morafe tsa sekolo di tshwanetseng go tlhompwiwa ka teng; puo/dipuo tsa go ithuta, go ruta le tsa tlhatlhobo (LOLTA/s); gore ke dipuo dife tse di tlaa neelwang jaaka dirutwa, le mo maemong afe; gore ke dipuo dife di tlaa dirisediwa tlhaeletsano ya kwa ntle le ya ka fa gare. Pholisi e tshwanetse e atlenegise mmotlolo wa sekolo, jaaka diphaposi tsa dipuopedi le/kgotsa dipuo tse di mabapi, kgotsa tse di fetolegang/bopuontsi. E tshwanetse e tseye lenaane la didiriswa la puo jaaka dibuka tsa laeaborari, mafelo a didiriswa le badiri le go tshitshinya gore tseno di ka dirisiwa jang sentle.

Goreng go le botlhokwa go nna le pholisi ya puo ya sekolo?

Dikolo tsotlhe di tshwanetse di nne le pholisi ya puo. Tsamaiso ya go tlhama pholisi ya puo e rotloetsa tebelelo e e tswelelang ya gore go ka ithutiwa jang, go ka ruta jang le go tlhatlhoba ka tsela e e kgotsofatsang. E neelana ka motheo wa botsalano magareng ga bana le barutabana. Pholisi ya puo e godisa bokgoni jwa sekolo jwa go tokafatsa tiragatso ya sona yotlhe, fa e le gore dipuogae tsa barutwana di akareditswe mo kharikhulamong. E ka tliisa diphetogo tsa thuto le botsalano mo sekolong ka ntlha ya fa mowa wa kutlwano o akaretsa le go amogela pharologano.

Pholisi ya puo ya sekolo e tlhamiwa jang?

Go tlhama pholisi ya puo ya sekolo ke tsamaiso e e akaretsang go ikgolaganya le batsadi, barutabana le barutwana ka ga dipuo tse di tlaa dirisediawang tsamaiso, go ruta, go ithuta, tlhatlhubo le ditirwana tsa tlaeletso. Kgolagano e tshwanetse e age kopano e e botlhokwa mo morafeng wa sekolo, go tsenyeletsa gareng ga batsadi le barutabana. E tsenyeletsa go akantshana mmogo ka ga boitshwaro go dipuo, ditumelo le ditiriso tsa puo; dipatlisiso tsa go bona dintlha tsa go ka itsi puo e e dirisiwang ke baagi, le go itsese batsadi, barutabana le bana le go ba lemosa ka ga boleng jwa go dirisa le go ithuta dipuo di le pedi kgotsa go feta. Go tlhama pholisi ya puo ya sekolo go tsenyeletsa go tsaya ditshwetso ka ga gore bana ba ka tlhabololwa go ka nna bopuontsi jang, le go aga pono ya sekolo ya gore tiriso ya dipuo e ka nna le seabe se se botlhokwa jang mo thutong. Pholisi e tlhoka tlhamo, kamogelo, tsenyotirisonng, okamelole poeletso e e tsweleng.

Ke mang a tsayang karolo mo go tlhameng pholisi ya puo ya sekolo?

Di SGB (dikomiti tse di laolang dikolo) di letleletse ka molao go ka tlhama pholisi e e ntshetsangpele bopuontsi. Batsadi ba tsaya karolo mo go tseyeng ditshwetso. Barutabana le baitseanape ba bangwe ba itsese morafe otlhe ka ga boleng jwa thuto ya bopuontsi, go tsenyeletsa thuto ya leleme la ga mme e e ka ga bopuopedi (MTBBE). Barutabana ke babueledibagolo ba tsenyotirisonng ya pholisi le tsamaiso ya kharikhulamo. Bolaodi jwa sekolo le/kgotsa SGB ba tshwanetse go rulaganya bokopano jwa batsaya-karolo ba ba farologaneng go sekaseka ditsamaiso le ditiro tse di farologaneng.

Pholisi ya puo ya sekolo e ka dira pharologano efe mo morafeng wa sekolo?

Pholisi ya puo ya sekolo e ka dira gore go nne le pono e arolelanwang ke batsadi, barutabana le barutwana ka ga seabe sa puo mo go ithuteng mmogo le pono ya go dirisa didiriswa tse dintsi-ntsi tsa puo. E ka tokafatsa kitso ya bana ya go buisa le go kwala mme e ka isa kwa godimo maemo a barutwana a go itshepa. Pholisi e tshwanetse e dire gore go nne le tlhompole e e kwa godimo gareng ga babui ba dipuo ba ba farologaneng mmogo le mowa wa botaakarolo gareng ga ditlhophatso tse di nang le kगतlhego kwa sekolong.

We thank PRAESA for the permission to re-use content from their 2008 series of pamphlets. Re leboga Zenex Foundation ka go kgonagatsa tlhagiso ya diphamfolete tseno.

Di rulagantswe ke Soraya Abdulatief, Xolisa Guzula, Ntombizanele Mahobe, Carolyn McKinney, Nadeema Musthan, Margie Probyn, Brian Ramadiro, Robyn Tyler, Zola Wababa.

Setshwantsho sa khabara ka Phumle April.
E tlamilwe ke Fort Hartley Brand Consultants.

E ranolotswe ke Lorato Trok.

bua-lit
language and
literacy collective